

Calea acést'a insemnata din Ierusalimu se renoiesce in memori'a nóstra prin serbarea de astadi.

Veniti Iubitiloru ascultatori se invetiàmú dintr'ens'a

1. *nestatornicí'a poporului,*
2. *statornicí'a lui Isus.*

Ve rogu se me ascultati cu luare aminte.

I.

Erá firescu lucru, ca poporulu se se insufletiésca pentru unu barbatu, carele voiesce binele lui; unu poporu asupritu cu legi nedrepte, cu impoverari nesupportabile, din ori-care parte de-i vine vre-o raza de mangaiare, se bucura si se incuragiéza; unu poporu datu uitarei, nescotitu, ne luatu in nici o séma — ar trebui se scie mai bine pretiul pre barbatii, ce se ivescu intru aperarea si usiorarea lui. Isus a fostu acel'a, carele a luatu in partinirea sa pre poporulu necajitu si asupritu, carele a vindecatu bólele celoru nepotintiosi, a miluitu pre cei seraci, a radicatu pre cei surpati, a desrobitu pre cei incatusiati in obedi; Isus a fostu, care a datu orbiloru vedere, a deschisu gurile celoru muti, a datu potere ologiloru; Isus a fostu, carele a spusu adeverulu in facia fara de temere, carele a cercatu dreptate pentru poporu, carele a infruntatu pre farisei si pre carturari pentru reutatile loru. — Nu te mirá dara crestine! déca vedi cá poporulu se scie insufleti pentru unu asemine barbatu, care lucra cu statornicia si fara frica pentru binele si folosulu lui. — Acea „Osana“ nu a fostu poruncita de nimenea, ea a purcesu din convingerea curata a poporului; aceea primire la portile Ierusalimului nu au fostu din porunc'a mai mariloru, poporulu insusi de sine a iesitu intru intimpinarea lui Isus.

Sermanu poporu! Mai marii tei nu ti-au spusu anca, cá tu faci cinste unui'a, pre care ei nu pota se-lu sufera; tu vedi intr'ensulu pre mentuitoriulu teu, — ei pre dusmanulu loru de mórte; tu ti asterni vestmintele si ramuri de copaci in calea lui, — dar fariseii si carturarii se catranescu si-si implu de ura inim'a loru catra Isus; tu-i strigi „Osana!“, — ei planuescu prinderea lui; tu esti gata a-i intinde corón'a imperatésca si scaunu imperatescu, — ei i-impletescu cunun'a de spini si-i cioplescu lemnulu crucei. Sermanu poporu! Ce tie ti se pare a fi bine si de folosu, pentru mai marii cari suntu pusi in fruntea ta, éta cá se vedesce a fi uritu si stricatiosu.

Acui voia va trebui dara se se implinéscá — a poporului? ori a fariseiloru si a carturariloru?

De candu e lumea asia a fostu si asia va fi, ca celu mai invetiatu se stepanéscá si se invinga pre celu intunecatu si fara de invetiatura.

Pucinu aluatu dospesce multa farina; aluatu erau fariseii si carturarii, poporulu erá farin'a, ce trebuia frementata.

Anca resuná *Osana*; printre zidurile Ierusalimului si fariseii incepura a infruntá pre Isus pentruce lasa poporulu a se bucurá in mesura ca acést'a. Inzadaru respunsulu Mentuitoriului: „*de voru tacea ei, petrile voru strigá,*“ inzadar; interesulu, poft'a d'a stepani, d'a domni peste poporu — ii facea fara de rusine si deci incepura numai de cátu lupt'a contra lui Isus.

— Nu vedeti voi — díceau poporului — cá nu e imperatu ei unu simplu omu venitu in seracia se turbure bucuri'a serbatórei! Ce folosu aveti voi din strigate, au nu sciti cá cu noi aveti se traiti si in manile nóstre sunteti; dóra nu voiti cumva, ca anume pre noi se ne vate mati, prin ce numai cá ne-ati face a ne resbuná asupra vóstra!

Cinci dile tienura ademanirile si capacitarile; Isus curati biserica de cei-ce facusera casa de neguitatoria dintr'ens'a, invetiá legea si adeverulu, — éra archiereii cu tóta cet'a fariseiloru si carturariloru navalira asupra poporului si-lu abatu din drumulu Vitaniei — la calea nesciintiei si nemultiamirei. Cinci dile numai! si unu poporu e gata a uitá binefacerile fia cátu de multe. Cinci dile trecura — si o sarutare vicléná vendú pentru treidieci de arginti pretiulu celui nepretiuitu. Cinci dile trecura abia! si in locu de „*Osana*“ „*Osana*“ — zidurile Ierusalimului resunara strigatu poporului: „*Restignesce-lu! Restignesce-lu pre elu!*“ — Da, „*pre Elu*“ carele n'a facutu numai bine poporului, „*pre Elu*“ carele a destupatu urechile sardiloru, a deschisu ochii orbiloru! „*pre Elu*“ „*pre Elu*“

Dar, nu strigati! nu ve intaritati! Iasusi spre mórte a venitu, — duceti-lu, „*Elu*“ nu vi stá improtiva!

Scurtu, abia 4—5 dile tienú alipirea poporului catra Isus. In graba se uita faptele cele bune; cu usioretate invinge celu invetiatu pre celu nesciutoriu. Privesce crestine desu la intemplarea acést'a si multe vei invetiá dintr'ens'a.

II.

Dintre tóte asupririle, nici un'a nu e in stare se escite ura si resbuare in mesura mai mare, de cátu nemultiamirea. A vedé pre cel'a, carui'a in viétia i-ai facutu multe bunetati — cá se radica asupra ta cu scopulu se te asuprésca; a scé pre cel'a, pre carele óre candva tu ti-l'ai alesu de pretenu — cá se nisuiésce a te dá in manile dusmaniloru tei; a audí strigandu-ti „*Restignesce-lu*“ din gur'a acelui'a carui'a tu i-ai deslegatu limb'a ca se póta vorbí cu ea; si vediendu-le si sciindu-le tóte aceste si totusi a nu nutrí dispretiu si ura catra celu ce te apésá

si-ti striga mórte, — o! acésta noblétia a animei e fara parechia intre intemplárele din lume. Si Isus n'a venitu ca se cerce mariri pe pamentu nici ca se faca dupa placulu ómeniloru, nici se lucre chiar dupa a sa voia, ci dupa *vóia Tatalui celuí'a ce l'a tramisu.* — Dela nascere s'a dedatu cu suferintiele; intre necazuri a crescutu; anca pruncu nevinovatu fiindu, a fostu gonitu de domnitori lumesci; fariseii si carturarii lu-asupriau in totu minutulu; poporulu erá anca numai, carele lu-ascultá si densulu pentru poporu a venitu si pentru poporu s'a luptatu, — dar vedemu, cá si poporulu se lapeda de elu, insusi poporulu cere restiguirea lui. — Acést'a din urma a potutu se cadie mai cu greu Mentuitoriului; crucea n'a potutu fi mai torturatória, decâtu nemultiámirea acést'a. „*Poporulu meu! poporulu meu! ce reu ti-am facutu eu tie?!*“ — de tu-mi croiesci pedéps'a de mórte! —

Si ce credeti, Iubiti ascultatori! Mentuitoriulu óre urit'au elu pe poporu pentru fapt'a acést'a a lui? resbunatus'au óre elu asupra celor'a ce-lu goniau pre elu?

Liniscitu si decisu a intratu in cetate, cand se temeau invetiaceii pentru cele ce aveau se urmeze; liniscitu si nestramutatu a remasu candu poporulu l'a intempinatu cu „osana!“ liniscitu remase si candu audí din gur'a poporulu — judecat'a tiranica: „sa se restignéscá.“ — „Pre-tene!“ dice catra invetiachelulu vendiatoriului; si de pe cruce se róga pentru ucigatoriului dicendu: „*Dómne iérta-le loru cá nu sciu ce facu!*“

Asiadara pana la cruce elu a fostu credintiosu catra poporu si pana la resuflarea cea mai de pe urma l'a iubit pre elu. Pana la cruce a remasu statornicu in credintia si in invetiaturile sale; nici vendiarea lui Iuda, nici lapedarea lui Petru, nici instrainarea poporului, nici palmile, nici trestí'a, nici cunun'a de spini, nici scupirile, nici hain'a mohorita, nici crucea chiar nu au fostu in stare se faca stramutare in credinti'a si invetiaturele lui.

Dómne Dumnedieule! cu frica si cu cutremuru ni deschidemu gurile nóstre spre rogatiune. Tu ni-ai tramisu pre Fíiulu Teu ca se ne rescumpere, noi lu-judecámu spre mórte. Elu ni-a adasu nóa bunatatile ceresci si le-a latitu intre omeni; noi in locu d'a fi multiamitori, l'am batjocoritu si l'am restiguitu pre elu pentru aceea elu totusi ne-a iubit si ne iubesc si astadi. — Dómne Ddeule! intaresce in noi invetiatur'a Fíiului Teu ca se fimu statornici in faptele crestinesci; intaresce-ne, ca se fimu cu multiamita catra cei ce ne facu nóa bunetate! — Amin.

Din viéti'a nóstra bisericésca.

Sinodulu protopresbiteralu gr. or. alu nou arondatului protopopiatu *Tinc'a* s'a tienutu in *Tinc'a* la 12/24 Martiu 1884 sub presiedinti'a Domnului Protopresbiteru tractualu Gavriilu Neteu, la carele au luat parte, afara de Domnulu Presiedinte — 8 preoti si 11 mireni.

Dupa seversirea chiamarei Stului Spiritu si dupa deschiderea urmata prin o cuventare potrivita din partea dlui presiedinte, — sinodulu, aflanduse membrii lui in numeru indestulitoriu spre a aduce decisiuni valide, asupra punctelor cari au fost publicate si puse la ordinea dílei, numai decâtu a purcesu la resolvirea loru.

De óre ce in anulu trecut 1883. Octomv. 29 — candu s'a constituitu sinodulu si candu s'au alesu membrii scaunului protopopescu, — pentru scurtímea timpului nu s'au alesu membrii comitetului protopopescu, astfeliu acum sau alesu din cleru, Iosif Nagy, Teodoru Vaid'a, Georgiu Cosm'a si Nestoru Porumbu, dintre mireni: G. Dringou, Petru Cost'a, Meletiu Margineanu, G. Rocsinu, Michailu Cosiu, Teodoru Vecasiu, Georgiu Popa si Teodoru Duleu.

In epitropi'a protopresbiterala s'au alesu: Nestoru Porumbu, Petru Cost'a si Michailu Cosiu.

In privinti'a locului centralu si a numirei protopresbiteratului de acum *Tinc'a*, precum si a locuintii protopresbiterului, sinodulu a enunCIATU urmatoriulu concludu:

Din motivu, cá in comun'a Tulc'a au fostu dóne parochii prevediute, un'a parochia cu o sesiune pamentu ér' ceea-lalta cu o jumetate sesiune pamentu parochialu; din motivu cá poporulu din Tulc'a in totalitátea sa e gr. or. mai de parte din motivu, cá comun'a Tulc'a e mai aprópe de centrulu protopopiatului acestui'a; in fine din motivu, cá comun'a Tulc'a cu intregu protopopiatulu e legata prin Salonta cu calea ferata, ér cu alte parti prin drumuri bune de tíera, — pe langa rezervarea drepturiloru castigat pana acum a parochului din Tulc'a:

Decide de resiedintia si parochia protopresbiterala pe viitoriu comun'a Tulc'a, si din acelu motivu cá aícia fiindu dóne parochii, protopresbiterulu in casu de impedecare respective de absentare din parochia, póte fi suplinitu prin parochulu alu doilea, numitu póte si capelanu, dupa cum s'ar sistemisá mai tardiu.

Aseminea si pentru tienerea siedintieloru sinodului precum si a comitetului protopresbiteralu, se desemnédia comun'a Tulc'a; ér ce se atinge de tienerea siedintieloru scaunului protopopescu, sinodulu imputernicesce pre Domnulu Presiedinte a conchiamá siedintiele acestui scaun in loculu

celu mai aptu, ca siedintiele se fia cercetate regulatu.

La propunerea Domnului Presiedinte facia de infiintiarea unui fondu protopopescu, din carele sa se acopere tôte spesele atâtu ale sindului, câtu si ale comitetului si scaunului protopopescu,

Sinodulu cu mare bucuria intimpina acêsta propunere, in câtu dupa redicarea siedintiei deschidinduse colecta spre acestu scopu, a incursu in bani gata o suma de 50 fl. v. a. si anume: dela Domnulu protopresbiteru Gavriilu Neteu 10 fl. Iosifu Nagy 10 fl. Georgiu Dringou 10 fl. Ioanu Vaid'a 5 fl. Nestoru Porumbu 5 fl. Teodoru Vaid'a 2 fl. Georgiu Rocsinu 2 fl. Michailu Cosiu 1 fl. G. Cosma 1 fl. Vasiliu Pappu 1 fl. Iosifu Rocsinu 1 fl. Meletiu Margineanu 1 fl. Iosifu Burdanu 1 fl.

Banii in sum'a de mai susu, s'au datu casariului alesu Nestoru Porumbu pentru a ii depune spre fructificare in cass'a de past-rare din Salonta.

Fiindu timpul inaintatu, obiectele cari au mai fostu prezentate spre desbatere, s'au amenatu pana la alta siedintia.

Dupa-ce se votà multiamita Domnului Presiedinte pentru conducerea buna, — protocolulu cetinduse si autenticanduse, siedinti'a s'a radicatu.

Prin Nestoru Porumbu notariu.

Conspectu generalu

asupra

Filosofiei in Teologia.

Problem'a religiunei, a conceptului prin care se insêmna referinti'a, in care stà omulu fatia de Ddiu, este, ca contemplârei si justificarei ei prin istoria, se-i mërگا alaturea dovedirea motivarei sale in fiinti'a naturei omenesci, precum si reprezentarea speculativa a fiintiei sale si a coerintiiei sale cu celelalte activitati spirituale.

Acêst'a este problem'a religiunei.

Religiunea apartiene sferei filosofiei si formédia partea fundamentala a Teologiei. Asia dara ea este bas'a teologiei; ér justificatori'a ei este — filosofi'a.

Déca analisâmu conceptulu teologiei si a filosofiei, vom aflâ in mare parte o identitate intre ele; ambele nisuindu dupa cunosciinti'a adevêrului urmédia o legatura intre ele, precum acêst'a se vede atâtu din fiinti'a ambeloru, câtu si din istori'a ambeloru sciintie, care demustra, cà nici intr'unu momentu n'au statu ambele afara de coerintie intre sine, ba de multe ori si in o unire nediferita.

Pana aci inse numai dupa cuprinsu. Dupa interesulu ce-lu urmarescu ambele aceste sciintie in scrutârile loru reciproce, dupa punctulu egresivu a scrutarei si dupa metodulu in propunerea si gruparea materiei, apoi ambele ne oferu cea mai mare contrarietate. Filosofi'a are interesulu sciintiei nisuindu a radieá obiectele credintiei la obiecte a-le sciintiei. Teologi'a are unu interesu precisu religiosu

si in metodulu seu o grupare si limitare precisa a materiei.— Teologi'a si-are isvorulu seu in consciinti'a religiôsa, care in diferite timpuri iea o diferita forma, care dobêndesce o expresiune concreta acusi in o invetiatura comuna profesata de o biserica, acusi in o anumita imediata consciintia personala a credintiei. Din contra filosofi'a nu voesce se recunôsca vre-o auctoritate esterna, sêu se urmedie vreunei traditiuni, ci purcediendu numai dela factele esperintiei, voesce se strabata la cunosciinti'a mai inalta a lucrurilor. Asia Trendelenburg, Harms, Diltey, Ulrici s. a.

Pana aci am constatatu numai principiulu filosoficu in Teologia, acuma se vedemu in linii principale operarea sêu influinti'a diferiteloru directiuni filosofice asupra ei si respective asupra crestiniismului.

Dintre tôte sistemele filosofice ale lunei antice nici un'a n'au ajunsu in atingere mai aprôpe cu crestiniismulu si nici care n'au exercitatu asia mare influintia asupra desvoltarei ideiloru crestine, ca cea platonica. „Platonismulu“ este o directiune a cugetarei, care durédia anca multu timpu in crestiniismu atâtu iu launtru câtu si afara de biserica. Platonismulu ce se continua in diferite forme ale spiritului nu este atât'a insusi sistemulu platonicu, câtu mai multu o forma caracteristica a cugetarei filosofice, care si-a primitu directiunea din sistemulu platonicu. — [Plato, nasc. 429 a. Chr. in Athin'a, intrâ ca june de 20 ani in relatiuni intime cu Socrates pana la mórtea acestui'a 399, de când se porni in caletorii, mai antâiu la Megara (resiedinti'a scôlei filosofice alui Euklides, filosof grecescu pe timpul resbelului peloponesic, fundatoru scôlei din Megara, discipululu lui Socrate, a statoritu ca principiu: numai ce e bunu esista, tôte celelalte nu esista), unde facu cunosciintia cu scól'a dominanta acolo, apoi la Cyrene, Aegiptea, Itali'a, (unde esperiâ influinti'a Pythagoreiloru), Sicili'a, 389 re'ntórse la Athin'a, unde in „Academia“ incungiuratu de nnu cercu numerosu de scolari, si-desfasiorâ activitatea sa invetiatorésca. Elu muri 347 a. Chr.]— Ce Greci'a si Orientulu i'au oferitu din idei filosofice, acei'a li-au acceptatu si prelucratu cu incetulu spre unu propriu sistemulu genialu. — La inceputu unu simplu Sokratik, precum dovedescu vorbirile sale despre moderare, amicitia, bravura, nedreptati, recerintiele unui omu de statu etc., pasi Plato, dela atingerea sa cu scól'a megarica si eleatica pe o trépta mai inalta si independenta a desvoltarei filosofice (Theâtet, Sophist, Politikus, Parmenides), ca in sfêrsitu in periodulu seu alu treilea se efeptuésca unu sistemulu formalu si materialu (Phâdrus, Symposion, Phâdou, Philebus, Timâus, Statulu.) — Ce din aceste sisteme, acâroru fase de desvoltare apartienu istoriei filosofiei, a venitu in atingere ca „platonismulu“ cu crestiniismulu, aceea se pôte prin urmatórele insusiri caracterisâ:

1. Prin *idealismulu* seu. — Animatu de marimea si claritatea filosofica a maestrului seu Sokrate, cautâ Plato din cursulu lucruriloru eternulu in temporalitate; fiinti'a absoluta, care compune ide'a fundamentala a scôlei eleatice, cercetându-o mai déprôpe, o aflâ Plato nu ca paruta, ci ca fiintia reala in ideea, nu in sa in fiinti'a materiala, acârei multitate nemarginita nu posiede realitate propria, ci tocmai numai prin complexulu seu in ideea, unitatea aceste'i in multitate, prin care lucrulu devine abia, acei'a ce este. Lunea ideala, un sistemulu de idei, cari tôte

stau la olalta in o coerintia interna organica, si complecsulu acelor'a este ideia celui bunu, este drept-aceia ca realitatea cea adeverata si mai inalta, a-carei icone necomplete este fenomenulu lunei, obiectulu scrutarei omenesi si prototipulu vointiei morale. Acest'a este consecuent esecutatulu idealismu a sistemulu platonicu, dupa carele ideiloru se dau esistintia obiectiva.

2. De si nu e permis de feliu a numi sistemulu platonicu dedreptulu dualismu, mergendu nisuintia sa mai mult spre infrangerea dualismului, totusi acest'a nisuintia a ramas fara rezultatu si Platonismulu ca efectulu sistemulu platonicu, este mai de multe ori intiparitu dualistice. Lumea ideala a lui Plato de buna sema nu se pote lua ca unu contrastu absolutu fatia de fenomenulu materialu alu lunei, incatu acestu fenomenu este icon'a lunei ideale; dar lumea materiala tot nu valoredia ca sfera realisarei ideii morale, ci numai ca obstaclulu acelei'a; corpulu numai ca carcere, ca temnitia suflutulu, nu ca organulu lui necesariu; natur'a nu ceea care spiritualisedia, ci ca aceea care oprima si nimecesce, numai ca „me or,” care nu apare mai multu ca potestate morala. — Tota asches'a lui Philo a Therapeutilor, a nou platonismului, a monachismului grecesu se radima pe acestu dualismu, care cu necesitate duce spre fuga de lume si Quietism.

3. Un altu simptomu a Platonismului esto *Mythicisimul*. Jacendu intregulu interesu alu adeverulu in ide'a transcendentu, deveni prin acest'a o problema principala a filosofiei, a-si infatiosia acea finitia seu stare, care se subtragea observatiunei, atunci jacea aproape periclulu, ca lacunele, cari cu necesitate trebuia se ofere o speculatiune exempta de tote esperintiele: sa se intregesca prin o activitate neregulara a fantasiei. In loculu conceptelor clare trebuira se pasiesca mythe, involutiuni figurate, fantastice a pureloru ideii, cari chiara filosofului i devineu neinteligibile si nefixabile. Deja sistemulu platonicu contine multe principii mythice, de si totdeuna numai ca vestmentu, ca forma de propunere, cu cunoscintia determinata a limitelor intre mythe si sensu; totusi la o cugetare mai putienu disciplinata catu de usioru pote mythiculu se le pestraca si cunoscintia linei limitelor se dispara. Un'a din fructele ei este si Gnosticisimulu in stadiulu seu a alexandrinicu.

Descrisele pana aci insusiri a Platonismului demustra deci invederatu unile puncte contacte cu crestinismulu. . . . Si crestinismulu este idealism, incatu sub acela se intielege insasi invetiatur'a lui Christosu, care ca Platonismulu in lumea ideala, transpune realitatea factica in sum'a aceloru bunuri, cari sunt conchise cu ide'a imperatiei lui Ddieu. Cuventarea de pe munte (Mat. V.) propageza unu idealismu, care nu-ti lasa nimicu de doritu; bunurile ideale se punu in unu contrastu acutu fatia de cele materiale, asia ca fericirile potu promite de o parte avantajie, er de alta — desastre, si prim'a pretensiune este exclusiv'a directiune a vietiei spre bunurile ideale, in cari, pre langa tota aparentia contrapusa, jace adeverat'a realitate. Acestu idealismu, care mai tardiu, ca si Platonismulu, se estinse pana la dualismu, remase si sub alte forme ivite, caracteristic'a credintiei si vietiei crestinesci. Diferintia intre ambele forme de idealismu (platoniu si crestinescu) consista in aceea, ca celu crestinescu este unu moralu-religiosu, celu platonicu unu metafisicu; celu dantaiu

eminaminte si dupa tinta unu idealismu alu simtimentului si vietiei, alu doilea unu idealismu alu cugetarei. Precandu idealulu este crestinulu tinta nisuintiei sale, este acela pentru platonicu unu obiectu metafisicu alu cunoscintiei filosofice. Pentru crestinismu periclulu platonismului jacea in aceea, ca usior s'ar fi straformatu religiunea in filosofia seu in o amestecatura de filosofia si religiune, ca directiunea sa simpla practica sa se straformeze in unu Intellectualism si Mythicism.

Deca aruncamu privirea asupra efectelor platonismului in referintia sa catra crestinismu, atunci potemu diferi in acele trei feliori de directiuni; anume: 1) afara de crestinismu, in parte in contrastu catra acela; 2) in crestinismu, dar cu caracteru ereticu; 3) in crestinismu si anume in internulu dezvoltarei ortodoxe-bisericesci. Ce privesce pe cea d'antaiu, apoi ea este eminaminte reprezentata in doue directiuni filosofice: alexandrinica, cu deosebire in filosofia religiunei philonice, o combinatiune de ideii vechiu-testamentare cu platonice, cari pentru crestinismu sunt pentru aceea de insemnatate, caci cele dantaiu ideii speculative din crestinismu si-au aflu punctulu loru egresivu in aceea filosofie, (Vedi Biserica si Scol'a, An. VII. pag. 252), si in ulterioara filosofia nou platonica, in care asemenea sunt combinate religiunea cu ideii platonice. — In ambele directiuni pucece ca semnu caracteristicu intielegerea abstracta si negativa a ideii lui Ddieu, celu din acest'a rezultandu dualismu intre Ddieu si lume si necesitatea, a impacii dualismulu parte prin figuri mythice parte prin pretensiuni esagerate dela omu: a se elibera de cele marginite spre a afla reconciliari in cele infinite. Nou platonismulu (Porphyrius) pasi polemice contra crestinismului. In crestinismu sub influentia si bas'a filosofiei platonice se dezvoltu sciintia si teologia crestina; Clemente Alexandrinul, Origen si scol'a sa a purcesu din Plato, si Teologia, dogma din secl. IV si V. dupa supositiunile loru metafisice si base fara Plato n'au nici unu sensu. Din contra gnosticisimulu ereticu a secl. II. cu mixtiunea lui religionara, cu sustinerea si interpretarea lui de elemente antice religionare, este a se deduce nu numai la Plato, ci pote ave tot atata parte si la filosofia aristotelica si mai multu la cea stoica. — In biseric'a vechia inse venerarea dogmei, a elementului speculativu a crestinismului desupra celui ethicu, sta in coerintia atatu cu fintia dialectica a caracterului poporului ellinicu in genere, catu si cu postoperatiunea ideiloru platonice, cari tote: virtutile si religiositatea (pietatea) le priveu ca sciintie si ca docibile. Cu catu mai profundu apare sborulu, prin care conceptulu primitivu, a credintiei paulinice s'a schimbatu in ulteriorulu conceptu dogmaticu alu credintiei, cu atatu mai clara este influentia platonismului aplecatu a stramuta tote in speculatiune si gnosie, care (platonism) o simpla religiositate a potutu-o privi numai ca o stare subordinata, pre cand cunoscintia filosofica a lucruriloru supralumesci a trebaitu se apara ca cea mai superioara. — Invetiatur'a despre *logos*, din care s'a urditu mai intregu procesulu dogmaticu, si are prin mijlocirea filosofiei religiunei alexandrine patri'a sa in Platonismu. — Ide'a despre Ddieu a Teologiei alexandrine, dela Origen pana la Ariopagitul, invetiatur'a ei despre pecatu ca unu „me or,” ethic'a ei intraga, Apokatastasia alexandriniloru mai stricti sta in coerintia cu ideii platonice.

Sieprensiu, 11. Martiu 1884.

Prea Onorate Domnule Redactoru!

Nu potu trece cu vederea, ca se nu-ti comunicu unu actu religiosu si crestinescu petrecutu in comun'a noastră la 11 Martiu a. c.

Edificiulu bisericeii noastre incepuse a se strică, ba boltitur'a de asupra amenintiă cu ruinare si deci prin auctoritatile superiori furem indrumati se ne ingrijimu de reparare. Fruntasii nostrii bisericesci se sfatuiră intre olalta a face o reparatura completa si deci cu aprobarea Ven. Consistoriu am contractatu cu maestrui pentru intarirea boltitureri — cu feru, pentru acoperirea de nou a bisericeii cu metalu de zingă si pentru repararea turnului de nou si acoperirea lui pana la cruce.

Cu ajutoriulu lui Ddieu am inceputu lucrulu si am ajunsu de in numit'a dī ca si in Duminec'a inchinarii stei Cruci, am seversitu cu solemnitate si pompa — punerea Stei cruci pe vârfulu turnului renovatu.

Ca actulu acest'a religiosu sa se póta seversī pe câtu se póte mai cu vrednicia, par. parochu Avramu Ursatiu (alu doilea parochu par. Michailu Sturza eră morbosu pe patu), a pregatitu tóte cele de lipsa dupa unu planu satoritu de fruntasi; si planulu a reesitu bine.

Conform planulu deci, dupa seversīrea Stei liturgii, iesirămu cu totii din biserică in procesiune si intrandu in scóla, unde eră crucea asediata, siese fetióre din comuna imbracate in vestminte albe serbatoresci, o luara pe umeri si intre cantările choralu si intre sunetele clopoteloru, o adusuramu pana naintea bisericeii unde par. parochu dupa ce o santi, cu ajutoriulu maestrulu tichinariu, carele eră cu indemana, desfacu globulu ei asedia intr'ensulu o scrisóre de pomenire, pre carea erau insemnati barbati fruntasi ai comunei, cari cu sfatulu si cu banii lor au ajutoratu si ajutama bisericea si scól'a noastră din comuna. Dupa acésta ceremonia, o radicaram la loculu destinat si astfelu numai decātu o veduramu stralucindu cu mandria in verfulu turnulu, decorandu-ni bisericea, decorandu-ne chiar pre noi pre totii din comuna. Parintele parochu Avramu Ursatiu carele de 37 ani pastoresce poporulu din Sieprensiu, adancu miscatu de bucuria, rosti catra poporu o cuvintare plina de invetiaturi si de sfaturi parintesci.

Dupa seversīrea acestui actu solemn, totu par. parochu a invitatulu mēs'a sa pre fruntasii poporulu si astfelu dimpreuna cu multu stimabil'a maica preotésă ne convinsera de nou, că densii sunt in tradeveru ca nise parinti buni si iubitori in fruntea poporulu din comuna. Ajutele Ddieu ca peste multi anca se se bucare de alipirea filoru lor sufletesci!

Prea Onorate Domnule Redactoru! Eu nu sum omulu, carele se fiu in stare a dá invetiaturi in publicu, a desteptá in altii o interesare catra cause mai inalte si sublime; — insemnu deci din ocasiunea festivitatii descrise — numai atâta, că unu actu religiosu, asemine cestui descrisu, impreunatu cu nise sfaturi din partea preotulu, e in stare a indreptá multe rele in comuna, a indemná spre multe lucruri bune si folositorie. — Multe căli sunt date preotulu si invetiatoriulu d'a influintiă asupra poporulu; ferice de poporulu influintiatu de barbati fruntasi in-tielepti si consciintiosi!

Ms. Luncanu.

Tipiculu septemanei.

Duminec'a a 6-a septemana in postu a Stelpariloru.

In Duminec'a acést'a tóta slujb'a o cantămu asia, dupa cum se arata in Triodu.

La utrenia dupa Evangelia nu dicemu „Invie-rea lui Chr.“ — ci de locu: *Psalm. 50.* — Aci pana se cetesce acestu psalmu, preotulu cadese inpregiuru stelpările aduse inaintea altariului, apoi cetesce rugatiunea la binecuvntarea lor — si candu saruta poporulu s. Evangelia, le imparte intre singuratici.

D i v e r s e.

* **Hieroteniire.** Absolutulu clericu *Stefanu Bodosiu*, ieri la 24 l. c. a primitu darulu s. preotii, ca fiitoriu parochu la vacant'a parochia din *Veresmortu* in protopresbiteratulu *Lipovei*.

* **Alegere.** *Mihailu Vuia* clericu absolutu din Izvin este alesu de fiitoriu preotu la parochia din *Hassiasiu*.

* **Multiamita publica.** Dómn'a veduv'a *Mari'a Glász* nascuta *Reimholz* din *Ving'a* petrunsa de o iubire adeverata crestinesca facia de bisericea noastră, care in multe privintie eră forte parasita si seraca, — anca in anulu trecut a provediutu cu scaune noue ambele despartiaminte ale bisericeii, era in Duminec'a din 18/30. Martie a. c. a surprinsu pre credintiosii bisericeii noastre de aici prin donarea unui chivotu de argintu, a unui candelabru mare de cristalu, a unei cadelnitie fine argintite, a unei copie si linguritie cum si a unei cutii pentru tamăia, tóte de unu pretiu considerabilu, — pentru cari donatiuni generose, subscrisulu, in numele tuturor credintiosiloru, multiamindu pre acésta cale din inima Stimatei Dómnue donatóre, rogu ceriulu cá se o tiena la multi ani fericiti, si se-i resplatésca cu sanetate continua generositatea aratata facia de biserica noastră. *Ving'a*, la 21. Martie v. 1884. I. *Evutianu*, preotu.

† **Necrologu.** — *Constantinu Draghiciu*, unulu dintre cei mai solidi si bravi preoti din protopresbiteratulu *Hassiasiu* din comuna *Remetea-Lunca*, la 14 l. c. in etate de 36 ani a repausatu in Domnulu lasandu pria acést'a unu pruncu si o fetitia cu totulu orfani fara nici unu scutu si radimu, lasandu si pre mama-sa in adanci betranetie si in stare misera. — Ddieu se odihnésca pre repausatulu era celoru renasi de densulu se li intindie ajutoria din Ceriulu celu Santu alu Lui.

POSTA ADMINISTRATIUNEL.

Mai multoru dd. abonenti ai foiei noastre! De aici se espedéza foia regulatu, cautati la posta! Altmintrea totu de un'a satisfacemu bucurosu la ori care abonentu.

Convocare.

Subscrisulu presidiu alu reuniunei invetiatori-loru romani gr. or. din tractulu *Lipovei*. de-si la siedinti'a Comitetalu a acelei reuniuni convocata pre dia'a de 17/29 Martiu a. c. nu s'au prezentatu membri in numeru recerutu spre a poté satori program'a, in intielesulu statuteloru, — se vede necesitatu prin acést'a propria auctoritate — a convocá adunarea generala a sus memoratei reuniuni, pre *Mercuri* dupa *santele Pasci* (11 Aprilie) a. c. ce se va tiené in localitatea scóleloru romane din opidulu *Lipova* la care

se invita cu tóta stim'a a participá onoratii membrii de tóte categoriile, precum si toti iubitorii de cultur'a poporului!

Lipova, la 20 Martiu 1884.

Constantin Cratiunu, m. p.
presiedinte.

Georgiu Bocu, m. p.
notariu.

C O N C U R S E .

Se escrie pe vacant'a statiune invetiatorésca rom. gr. or. dela scól'a noua din *Seleusia-Cighirelu*, cu terminulu de alegere pe **22 Aprilie st. v.** (Duminec'a 3-a a Mironositoru) 1884.

Emolumintele sunt:

1. In bani gata 250 fl. v. a. adeca dóne sute cincizeci florini v, a.

2. Unu patrariu pamentu; trei lantie aratoriu, éra unulu fenatiu.

3. Cuartiru cu gradina si cânepisce.

4. Pe langa cerasia, diurna din cassad'a stei biserici la tóte conferintiele si intrunirile invetiatoresci.

5. Dela immormentari mari 60 cr. dela cele cu liturgia 1 fl. dela immormentári mici 40 cr. dela cei miseri nimic.

6. Pentru incaldítulu scólei si invetiatoriului 8° (optu) orgii de lemne.

Dela recurinti se recere:

a) Se fie preparandi absoluti cu testimoniu de cualificatiune, precum si din limb'a magiara.

b) cei ce se pricepu la note voru fi preferiti.

c) Deia acei individi cari au fostu deja in functiune se recere atestatu de moralitate dela oficiulu parochialu, vidinatu de inspectorele concerninte si se-si trimita recursele loru dlui Inspectoru cercnalu de scóle Florianu Montia in Sicala per Borosineu, apoi in vreo Dumineca ori serbatóre a se presentá in biserica, pentru a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Seleusiu-Cighirelu la 11 Martiu st. v. 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Floriana Montia** m. p. insp. cer.

Conformu decisului Consistorialu Dto 21 Decembre 1883 Nr. 846. B. se escrie prin acést'a concursu pentru deplinirea postulu de capelanu pre langa nepotinciosulu parochu Georgiu Tatueu din parochi'a de clas'a II in comun'a bisericesca *Iablanitia* protopresbiteratulu Mehadii, dieces'a Caransebesiului, cu terminu de alegere pre **29 Aprilie 1884.**

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt:

A treia parte

a) Din sesiunea parochiala de 64 jugere.

b) Din salariulu anualu de 100 fl. v. a.

c) Din tóte celelalte venituri parochiale.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a tramite recursele loru instruite in intielesulu § 13 din statutulu nostru organicu bisericescu, comitetulu parochialu gr. or. din *Iablanitia*, la adres'a P. O. D. Protopresbiteru districtualu pana la terminulu sus aratatu.

Iablanitia in 18 Martiu 1884.

Comitetulu parochialu.

In intielegere cu mine: **Mihailu Popoviciu** m. p. protop.

In urmarea decisului Ven. Consistoriu Oradanu de dato 27 Februaru Nr. 172 B. a. c. pentru deplinirea definitiva a parochiei de a III-a clasa *Ssucani*, ce se afla in protopresbiteratulu nou arondatu

alu Beinsiului, se escrie concursu pe langa emolumintele urmátorie:

1.] Din cas'a parochiala cu 3 chilii, intravilanulu si estravilanulu 12 holde cumperatu pentru intregirea beneficielor parochiale, unu venitu de 200 fl.

2.] Din pamentulu vechiu parochialu 12 holde — unu venitu de 150 fl.

3.] Din 20 dile de plugu — unu venitu de 20 fl.

4.] Din 80 dile cu man'a — unu venitu 16 fl.

5.] Din immormentari mari si mici 40 fl.

6.] Din cununii, masluri, festanii si alte accidentie unu venitu 22 fl. sum'a 448 fl.

Doritori de a ocupá acést'a parochia — suntu avisati a-si substerne recursurile instruate conformu dispusetiuniloru stat. org. la adres'a Comitetulu parochialu — subscrisulu Protopresbiteru pana **29 Aprilie v. a. c.** cându se va tiené si alegerea.

Datu in Siedinti'a Comitetulu paroch. tienuta Ssucani la 16. Martiu 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Ella Moga** m. p. protopresbiteru

In conformitate cu decisulu Venerabilulu Consistoriu diecesanu alu Caransebesiului din 2 Martiu a. c. Nr. 57 B. se escrie concursu pentru ocuparea postulu de capelanu in parochi'a de clas'a III din comun'a *Chernecea*, protopresbiteratulu gr. or. rom. al Oravitii, cu terminu de concurare pana inclusive **22 Aprilie a. c. st. vechiu**, in care di va fi si alegerea.

Emolumintele impreunate cu acestu postu suntu:

b). O sesiune parochiala completa.

b) Dela 70 familii cate 1 fl. v. a. ca venitu stolariu; la acést'a sunt a se mai computá si venitele accidentale.

Doritorii de a concurá la acest postu au a-si tramite suplicele de concurs, instruate conform statutulu organicu si adresate comitetulu parochialu, P. O. D. Andreiu Ghidiu protopresbiteru in Oravieza pana la terminulu sus indicatu.

Chernecea, in 18/30 Martiu 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Andreiu Ghidiu** m. p. protopopu

In urmarea rasiunarei parochiului rom. gr. or. din opidulu *Biserica-alba*, si eu provocare la decisulu comunicatu prin parintésca ordinatiune consist. dto 12 Dec. 1883 Nr. 839 B. pentru deplinirea acestei parochii din dieces'a Caransebesiului, protopresbiteratulu Bisericeii-albe, comit. Temisui, se escrie concursu cu terminu de o luna, adeca pana in **25 Martiu st. v.** in care diua va fi si alegerea.

Venitele stolari suntu: 1) Stol'a usuata pentru tóte functiunile preotiesci seversite la credintiosii nostrii 100 fl. 2) Pentru birulu parochialu in bani 263 fl. 60 cr. 3) Remuneratiunea pentru functiunile finite la scólele: gimnasiale normale etc. spitalulu c. reg. din locu — variabilu circa 100 fl. 4) Si in fine Sesiunea parochiala care consta din 34 jugere totu pamentu aratoriu.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia carea este de class'a II. au se aiba o cualificatiune de atare parochia si suntu avisati de a-si substerne recursele loru instruate, conform prescrielor stat. org. bis. si a regulamentulu pentru parochii, la adres'a comitetulu parochialu, P. On. Domna Iosifu Popoviciu protopresbiteru tractualu in Iam; celu multu pana in 22 Martiu 1883 st. v.

In fine recurrentii suntu poftiti in vre-o Dumineca ori serbatóre a se presentá in s. biserica pen-

tru de a-si arată desteritatea lor in cantu, tipicu si oratoria.

Biserica-alba 1 Martiu 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu P. On. D. **Iosif Popoviciu**, protop. tract.

Pe bas'a ordinatiunei V. Consistoriu diecesanu din 21 Dec. 1883 Nr. 910 B., se escrie prin acést'a concursu pentru ocuparea unui postu de capelanu pre langa betranulu preotu Georgiu Mircea in comun'a **Ofcea**, protopresbiteratulu Panciovei, dieces'a Caranbesesinlui.

Emolumintele suntu: un'a a trei'a parte din tóte venitele anuali a parochiei Ofcea de clas'a II-a adeca din sesiune (34 jug.) din stola si birulu parochialu in bani dupa rescriptulu declaratoriu.

Recurentii se aviséza, ca recursese loru instruate conform §. 13 din Stat. org. si §. 15 alui b) din regulamentu pentru parochii si adresate comitetului parochialu din Ofcea sa le tramita parintelui administratoru protopopesca Aronu Bartolomeiu per Panciova cu Dolove in terminu de **30 de zile dela prim'a publicare a acestui concursu**. Alegerea se va tine in **16 Aprile st. v. a. c.**

Dolove, in 27 Febr. 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **A. Bartolomeiu**, m. p. adm. prot.

Conformu decisului censistorialu dto 23 Febr. a. c. Nr. 444 B. prin acést'a se escrie concursu pentru alegerea unui capelanu temporalu langa nepotinciosulu preotu Porfiriu Gonteanu din comun'a bis. **Batta**, comit. Carasiu-Severinu protopresb. Lipovei cu terminu de alegere pe **1 Aprilu a. c. st. v.** pe langa urmatórea dotatiune.

1. Jumetate din tóte beneficiile parochiei nepotinciosului preotu Porfiriu Gonteanu.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati recursese loru a le ajustá conform regulamentului pentru parochii si a sensului din Stat. org., adresandule comitetului parochialu, — se le substérna Rev. Domnu **Ioanu Tieranu** protopresb. tractualu in B. Lippa, avendu pana la alegere a se presentá in vre-o di de dumineca séu serbatóre la s. biserica, spre a se face cunoscutu poporului si spre a-si aretá desteritatea sa in cantarea bisericesca si oratorésca.

Batta in 4 Martiu 1884.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea: **Ioanu Tieranu**, m. p. protopopu.

Se escrie de nou concursu pentru statiunea invetiatorésca rom. conf. dela scól'a vechia din **Selensiu-Cighirelu**, cu terminu de alegere pe **25. Martiu v. 1884.**

Emolumintele suntu: 1) In bani gata 250 fl. v. a. adeca dóue sute cincidieci floreni 2) Unu partrariu pamentu sesionalu; trei lantieri aratoriu, ér unulu fenatiu. 3) Cuartiru cu gradina si una canepisce 4) Pe langa carausia, diurna din cass'a stei biserici la tóte conferintiele si intrunirile invetiatoresci 5) Dela inmormentari mari 60 cr. ér' cu liturgie unu florenu, la inmormentari mici 40 cr. celoru miseri gratuita. 6) Pentru incalditulu scólei si invetiatoriu-lui 8 orgii de lemne.

Dela recurinti se recere: a) Se fie preparandu absolutu cu testimoniu de calificatiune, precum si din limb'a magiara b) cei ce se precepu la note voru fi preferiti. c) Dela acei individi carii au fostu deja infunctiune se recere atestatu de moralitate dela oficiulu parochialu, si se trimite recursese loru dlui inspectoru cercualu de scóle **Florianu Montia** in Sicala per Borosjenö. Si in vre-o Dumineca ori serbatóre a se presentá in biserica din locu pentru a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Selensiu-Cighirelu la 26 Febr. 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Florianu Montia**, m. p. inspectoru.

Se escrie concursu pe statiunea invetiatorésca din comun'a **Ternova**, inspect. agrisiu dela scól'a vechia cu terminulu de **10/22 Aprile**.

Emolumintele suntu urmatórele: 1) In bani gata 200 fl. v. a. 2) In naturale 8 cubele bucate parte grâu parte cucuruzu. 3) Pentru invetiatoriu 6 orgii lemne. 4) 20 magi fênu. 5) Dela inmormentari 60 cr. pana la 1 fl. 6) La conferintia candu va participá 5 fl. 7) Cuartiru liberu si gradina de legume.

Doritorii de a ocupá acesta postu, suntu avisati a produce urmatórele documinte: Testimoniu de calificatiune atátu din limb'a magiara câtu si din limb'a Romana, nu altcumva estrasu de botezu cá suntu de religiunea gr. or. si recursulu astfelu provediutu si adresatu com. par. din Ternova, au alu subscrerne parintelui inspectoru **Florianu Montia** in Sicala per Borosjenö. Totodata recurentii au a se presentá in cutare dumineca séu serbatóre in biserica din locu, pentru a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Ternova, la 1 Martiu st. v. 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Florianu Montia**, m. p. inspectoru.

Licitatiune minuenda.

Comun'a bisericesca din **Topolovetiu**, (cotulu Timisiu) de religia gr. or. deschide concursu de licitatiune minuenda pe **25 Martie st. v. (6 Aprile n.)** pentru edificarea de nou a unei biserici; planulu edificarii aprobatu de Ven. Consistoriu sub 13/25 Maiu 1883 Nr. 1352 din preuna cu Preliminariulu de spese in suma de 5525 fl. — cr. se pastréza la presiedintele comitetului parochialu.

Doritorii de a iatreprinde lucrulu susu amintitu, suntu avisati a se presentá in persóna la timpulu defiptu in faci'a locului, pentru de a fi de fatia la tienera licitatiunei minuenda. Condiitiunile dimpreuna cu planulu si specificarea lui, se potu affá ori si candu, la oficiulu, respective la presiedintele comitetului parochialu sus amintitei comune spre ori cutare.

Intreprindietoriulu i-se face cunoscutu cumca dupa sum'a susu amintita are a depune ca garantia 10 %.

Topolovetiu, din siedinti'a comitetului par. tie-nuta la 26 Faur 1884.

Dim. **Cosma**, m. p.
not. com. par.

Const. **Martinoviciu**, m. p.
presiedintele com. par.